

KoMaTE30: A Kolozsvári Magyar Történészhallgatók Egyesülete megalakulásának harmincadik évfordulója

Kolozsvár, 2025. december 13.

Köszöntő

Tisztelt Intézetvezető Úr! Tisztelt Elnök Úrhölgy! Tisztelt Kolozsvári Magyar Történészhallgatók
Egyesületének vezetősége! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves egykori és jelen levő KoMaTE-sek!

Már amikor novemberben útjára indult a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* idei rendezvénysorozata, erős volt bennünk a remény, hogy ismét sokakat sikerül megszólítanunk. Ma azonban tudjuk, hogy ez az ünnepsorozat minden korábbinál szélesebb közösséget ért el. Több mint 1200 regisztrált résztvevő kapcsolódott be az idei előadásokba, ülészekokba, konferenciákba, könyvbemutatókba és ifjúsági programokba – egy olyan közösség, amely Erdély-szerte, több városban és intézményben együtt ünnepelte a tudományt.

A rendezvénysorozat nyitónapján megnyílt kettős kiállítás – amely a Mikó Imre által elindított akadémiai örökséget és a jelen kutatói arcképcsarnokát egyesítette – egész idő alatt velünk maradt: szimbolikus kísérőnk volt egészen a vasárnapi zárásig. A képek és történetek nemcsak a múltat idézték fel, hanem egy kérdést is megfogalmaztak: kik viszik tovább ezt a szellemi örökséget a következő évtizedekben?

A mai rendezvény különös jelentőséggel bír: a *Magyar Tudomány Napja Erdélyben* idei sorozatának záróakkordja, mégsem tekinthetjük pusztá befejezésnek. Sokkal inkább a staféta átadásának pillanata ez. A KoMaTE harmincéves évfordulója arra emlékeztet bennünket, hogy a tudomány ünnepe – a fiatalok lendületének és kíváncsiságának köszönhetően – mindig képes megújulni. Így válik a zárónapból nyitány, a jövőbe mutató közös reménység.

Harminc esztendő telt el azóta, hogy 1995. december 14-én néhány lelkes történelem szakos egyetemista elhatározta: közösséget épít, fórumot teremt, és olyan műhelyt hoz létre, amelyben az érdeklődő hallgatók egymást is tanítani, bátorítani és inspirálni tudják. A KoMaTE megalapításának pillanata egyszerre volt személyes és közösségi jelentőségű: egy új nemzedék válasza arra, hogy a tudomány nem csupán tananyag, hanem közösségi élmény és hivatás is lehet.

A szervezet fejlődésében meghatározó szerepet játszott az a kettős kötődés, amely máig jellemzi: diákszervezetként a KMDSZ része, ugyanakkor 1996 óta az Erdélyi Múzeum-Egyesület szakmai világához és értékrendjéhez kapcsolódik. Ez a sajátos, kétpólusú identitás 2010-ben vált hivatalossá azzal a keretegyezménnyel, amely kimondta: a KoMaTE intézményileg a KMDSZ-hez tartozik, szakmai tevékenységét pedig továbbra is az EME közösségében végzi.

Az együttműködés gyümölcsei azóta is láthatók. A KoMaTE programjai az EME falai között találtak otthonra. Az EME támogatásával valósult meg a Reneszánsz hónap előadás-sorozata, és itt kaptak évről évre teret a KoMaTE Napok, amelyek egyetemi életünk egyik legfontosabb közösségformáló eseményévé váltak. A meghívott vendég előadók, a konferenciárésztvevők, a szakmai fórumok mind azt bizonyítják: a párbeszéd éltető erő.

Nem utolsósorban: a KoMaTE gazdagodó könyvtára, amely az elmúlt három évtizedben egyedülálló jegyzet- és szakkönyvgyűjteménnyé vált, az EME Jordáky-házában kapott állandó otthont. Ezt a könyvtárat nemcsak a KoMaTE-tagok, hanem a teljes történészképzés, sőt más egyetemek hallgatói is használják – az egyik legszebb példája annak, hogy a tudás akkor válik erőforrássá, ha hozzáférhető és közösségi.

A KoMaTE tehát nemcsak ünnepel ma, hanem bizonyít is. Bizonyítja, hogy a tudomány akkor él tovább, ha van benne hely a kérdéseknek, a vitáknak, a kutatás örömének és a közösség megtartó erejének. És bizonyítja azt is, hogy a harminc év nem egy korszak lezárása, hanem egy újabb fejezet kezdete.

Mert amit ma lezárunk, az holnap folytatódik. Amit ma ünneplünk, az holnap munkává, kíváncsisággá, új gondolatokká válik. A KoMaTE pedig továbbra is az a műhely marad, ahol a történelem nemcsak tanulmányozható, hanem megélhető: közösségben, közös felelősséggel, közös jövővel.

Kedves KoMaTE-tagok,

kívánom, hogy ebben a közösségben találjátok meg azt a szellemi otthont, amelyben kibontakozhattok. Kívánom, hogy legyen bátorságotok kérdezni, kutatni, alkotni – és hogy tudjátok: a tudomány nem kívül áll rajtatok, hanem általatok válik élő valósággá, olyan közös cselekvés, amelyet ti magatok is formáltok.

Szívből köszönöm mindenkinek, aki munkájával, jelenlétével és támogatásával hozzájárult a mai ünnephez, a harmincéves KoMaTE köszöntéséhez, és a Magyar Tudomány Napja Erdélyben idei, rendkívül gazdag rendezvénysorozatának megvalósításához.

Nagy öröm számomra, hogy közöttünk vannak azok is, akik egykor a KoMaTE soraiban kezdték pályájukat, s ma már neves oktatókként, kutatókként és intézményvezetőkként formálják a tudományos életet – visszatérésük ma valódi hidat teremt a nemzedékek között. Jelenlétük annak bizonyítéka, hogy a közösen indított kezdeményezések valódi, maradandó értéket és folytonosságot teremtenek.

Isten éltesse a KoMaTE-t – és áldás kísérje mindazokat, akik a következő évtizedeket építik tovább!

Záró gondolatok – személyes emlékekkel, Mikó-idézettel és a jubileumi oklevél átadásával

Mielőtt átadnám a KoMaTE30 jubileumi elismerő oklevelét, engedjék meg, hogy egy személyesebb gondolatot is megosszak Önökkel.

A kiállítás megnyitóján arról szóltam, hogyan idéztük meg gróf Mikó Imrét a mesterséges intelligencia segítségével. Fiához intézett intelmeiből származó részletek hangzottak el, az eredeti, 19. századi nyelvi formát megőrizve: az emberi tartásról, az önművelés fontosságáról, a közösséghez, a hazához és a nyelvhez való hűségről. Úgy hiszem, ha csak egyetlen fiatal is úgy hagyta el a kiállítást, hogy azt érezte: ezek a gondolatok ma is érthetőek, megszólítják és személyesen neki szólnak, akkor ez a kezdeményezés már elérte a célját.

Van azonban egy ennél régebbi, számomra sokkal személyesebb kötődésem is Mikó Imréhez. A kilencvenes évek közepén, doktoranduszként, amikor az EME első statikus honlapját készítettem, még nem volt lapolvasó – így az alapvető szövegeket kézzel kellett begépelnem. Két írás került ekkor a kezembe: az Irányeszmék és az Intelme fiához. Ahogy soronként begépeltem őket, valójában én magam tanultam Mikótól: szellemi tartásról, kötelességről, közösségről, felelősségről. Ezek a gondolatok lassan belém ivódtak. Azt hiszem, akkor értettem meg igazán, mit jelent az EME szellemisége – és talán akkor indult el bennem az a hűség és elköteleződés, amely végül idevezetett, hogy ma Önök előtt állhatok.

Most pedig engedjék meg, hogy felolvassam a KoMaTE30 jubileumára készített elismerő oklevél szövegét, és felkérem a KoMaTE elnökét, Manases Istvánt, hogy vegye át az Egyesület nevében.

Ennek az oklevélnek az átadása jelképezi mindazt a szellemi örökséget, amelyet ma is továbbadunk – és amely a következő nemzedékekben talál új lendületre.

KoMaTE30 – Jubileumi Elismerő Oklevél

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület

tisztelettel és megbecsüléssel adja át ezt az oklevelet

a Kolozsvári Magyar Történezhallgatók Egyesületének,
megalakulása **harmincadik évfordulója** alkalmából.

Elismeréssel adózunk a KoMaTE három évtizedes munkássága előtt, amely során a szervezet példaértékű szakmai közösséget épített, fórumot teremtett a történezhallgatók számára, és hidat hozott létre a tudomány iránt elkötelezett nemzedékek között.

Köszönjük az Egyesületnek, hogy az elmúlt harminc évben az Erdélyi Múzeum-Egyesület értékrendjéhez kapcsolódva hozzájárult a tudományos élet gazdagításához, a hallgatói kezdeményezések támogatásához és a magyar történeiszképzés élő, alkotó műhelyének fenntartásához.

A KoMaTE30 jubileuma annak a bizonyossága, hogy a közösségben őrzött tudás és elköteleződés a jövőben is tovább öröklődik.

„Menj nyugodtan, bátor szívvel s hívő lélekkel földi pályádon, de ne hidd, mintha egymagad elég volnál magadnak, sőt légy áthatva ama gondolattól, hogy az ember magára hagyatva nem is állhat fenn; vesd meg jókor annak alapját, hogy majd, mint férfi, a munkásság és küzdés korszakában egyedül ne maradj.” Gróf Mikó Imre, *Intelme fiához*

Bitay Enikő
akadémikus, az MTA külső tagja,
az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke